

Nr 118.

Ankom till riksdagens kansli den 18 maj 1934 kl. 11 f. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag för beredande av ersättning för förlorad lösen i följd av inteckningsförnyelsernas avskaffande.

(3:e avd.)

I den till riksdagen den 3 januari 1934 avlätna propositionen (nr 1) angående statsverkets tillstånd och behov för budgetåret 1934/1935 har Kungl. Maj:t under andra huvudtiteln (punkt 31 av det vid propositionen fogade statsrådsprotokollet över justitiedepartementens ärenden för samma dag) föreslagit riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till ersättning för förlorad lösen i följd av inteckningsförnyelsernas avskaffande för budgetåret 1934/1935 beräkna ett extra anslag å 270,000 kronor.

Sedermera har Kungl. Maj:t i en till riksdagen avläten, den 9 februari 1934 dagtecknad proposition, nr 101, under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över justitiedepartementens ärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att under andra huvudtiteln till ersättning för förlorad lösen i följd av inteckningsförnyelsernas avskaffande anvisa ett extra anslag för budgetåret 1934/1935 å 270,000 kronor.

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till sist omnämnda statsrådsprotokoll.

I sammanhang med Kungl. Maj:ts förevarande förslag har utskottet till behandling förehaft en inom första kammaren av herr *Th. Borell* väckt motion, nr 74, vari hemställts, att ifrågavarande för budgetåret 1934/1935 beräknade anslag å 270,000 kronor måtte höjas med 200,000 kronor till 470,000 kronor.

I fråga om de skäl, motionären anført till stöd för sitt förslag, får utskottet hänvisa till motionen.

Enligt vad riksdagens första lagutskott i sitt utlåtande nr 50 framhållit, har nämnda utskott i huvudsak icke haft anledning till erinran mot utformningen av Kungl. Maj:ts proposition, nr 100, med förslag till lag angående upphävande av gällande bestämmelser om förnyelse av inteckning m. m.

Såsom i nu föreliggande proposition, nr 101, framhållits och jämväl motionsvis påpekats, kommer inteckningsförnyelsernas avskaffande att för vederbörande befattningshavare vid underdomstolarna medföra minskning av deras

Utskottet.

i form av lösen utgående inkomster. Det framgår sålunda, att, i stort sett, enighet förefinnes därom, att gottgörelse bör beredas de sportelberättigade för den genom inteckningsförnyelsernas avskaffande uppkommande inkomstminskningen. För egen del har ock departementschefen, i likhet med de i ärendet hörda sakkunniga och nära nog alla, som särskilt yttrade sig i denna fråga, kommit till den slutsatsen, att den ändamålsenligaste formen för gottgörelse i detta fall är kontanta bidrag av statsmedel.

Beträffande spørsmålet under huru lång tid ersättning bör tillkomma vederbörande, delar utskottet departementschefens uppfattning därom, att sådan i princip bör utgå så länge den nuvarande löneregleringen för häradshövdingarna är gällande. Sedan någon tid — förslagsvis fem år — förflutit, lär emellertid, såsom departementschefen framhållit, frågan huruvida med hänsyn till då rådande förhållanden jämkning i de nu föreslagna ersättningsbeloppen kan finnas påkallad böra upptagas till övervägande. Dessutom synes få förutsättas att vid blivande domsagoregleringar toges under omprövning, huruvida ersättningsbeloppet för domsaga, som sammanslås med annan domsaga eller uppdelas å angränsande domsagor, lämpligen bör reduceras eller helt indragas.

Såsom nämnts, har Kungl. Maj:t för det ändamål, varom fråga är, äskat ett anslag å 270,000 kronor, under det att motionsvis framförts förslag, att anslaget måtte bestämmas till 470,000 kronor.

Såsom motivering för anslagets beräkning har departementschefen anført, att det torde vara obestriddigt att, på sätt särskilt häradshövdingföreningen och stadsdomarföreningen framhållit, antagandet av den föreslagna lagstiftningen rörande inteckningsförnyelsernas avskaffande komme att förorsaka nedgång i antalet inteckningsförnyelser redan innan lagstiftningen trätt i kraft. Den minskning i löseninkomsten, som härigenom uppstode, syntes icke för närvarande kunna bliva föremål för uppskattning. Emellertid föreläge anledning räkna med en minskning av icke oväsentlig omfattning. Det kunde därför ur billighetssynpunkt förefalla motiverat att, åtminstone i viss mån, bereda gottgörelse för sagda inkomstminskning. Frågan härom syntes emellertid icke böra upptagas till slutlig omprövning förrän det genom noggrann statistik blivit ådagalagt, i vad mån löseninkomsten av förnyelser under det ifrågavarande året understigit det för vederbörande domstol fastställda kontanta ersättningsbeloppet. Under förutsättning att den föreslagna lagstiftningen trädde i kraft den 1 januari 1935, syntes dylik statistik kunna föreligga färdig mot slutet av samma år. Vid denna tidpunkt borde även kunna någorlunda bedömas, i vad mån en starkare tillströmning av anmälningsärenden under år 1935 kunde anses uppväga den nyssnämnda lösenminskningen.

Utskottet, som delar departementschefens mening i denna fråga, får alltså ansluta sig till Kungl. Maj:ts förslag och anser sålunda, att definitiv ståndpunkt till motionärens yrkande nu icke bör tagas.

Under åberopande av vad sålunda anförts, får utskottet alltså hemställa,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förevarande förslag och med avslag å herr Borells motion, I: 74, i vad densamma skiljer sig från Kungl. Maj:ts förslag, under andra huvudtiteln till ersättning för förlorad lösen i följd av in-teckningsförnyelsernas avskaffande anvisa ett extra anslag för budgetåret 1934/1935 å 270,000 kronor.

Stockholm den 18 maj 1934.

På statsutskottets vägnar:

ANDERS ANDERSON.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit:

från första kammaren: herrar *Hamrin, Bergqvist, Svensson* i Kompersmåla, *Nilsson* i Malmö, *Bagge, Asplund, Walles*, friherre *Lagerfelt, Bergström, Petré*n, *Alexander Nilsson* och *Jonsson* i Lycksele, samt

från andra kammaren: herrar *Anderson* i Råstock, *Holmgren, Jansson, Strind-lund, Eriksson* i Stockholm, *Jeppsson, Andersson* i Höör, *Svensson* i Grönvik, *Jonsson* i Eskilstuna, *Norsell, Skoglund* och *Aronson*.
